

^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^

هم بیم و هم امید

^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^
^^^

ترس بیجا هیچ مشکلی را حل نمی کند و عامل بزرگ ریاکاری و چاپلوسی است - مفهوم ترس از خدا چیست ؟

هدفها برسانند، و همتش را صرف انتخاب وسایلی میکند که هر چه زودتر بتواند به آمال و آرزویش دست یابد .

اما کسی که خود را از قید و بند و فشار اینگونه خواستهها آزاد ساخته هرگز نیرویش را بی قید و شرط در راه این هدفها مصرف نخواهد کرده زیرا او مالک نفس خویشش است و از بندگی همه این خواستهها رها است .

اسلام بانگیه بر بیم و امید هرگونه ترس و خوفی را که تغییری در حقیقت امر نمی دهد بلکه بردش جان سنگینی می کند ، بر میدارد زیرا ترسی که چیزی از واقعیت تلخ را کاهش ندهد بیهوده است؛ و بدین ترتیب نفس را از خوف با مورد زمینی و وابستگی به بهره های زوال پذیر زندگی آزاد ساخته و در تمام میدانهای

دولت انسان بیم و امید با هم ترکیب شده و این دو عنصر همراه با کودلا متولد می شوند و با او رشد می یابند ، ترس از درد و زنجیر فقر و ناتوانی احساسی است که از بدون آمدن برمی خیزد و از سوی دیگر بشر به امنیت و راحتی و آسایش و تمکن و ... امید دارد ، هر آرزویی که بر آورده شود آرزوی دیگری بلافاصله در دلش جوانه میزند و جای آرزوی گذشته اش را می گیرد .

خوف و رجالتکار و رفتار و هدفها و جهات زندگی را ترسیم و مشخص می کنند ، و انسان بروفق نوع و میزان آنها راه زندگی را انتخاب میکند. آنکس که آرزوی مال و مقام و قدرت ، سطح افکارش را اشغال کرده است بر همین اساس هدفهای خود را ترسیم نموده و دست باقد امنی میزند که او را بان

عبد به تلاش و کوشش و امید دارد ، و همچنین هر امید گمراه کننده‌ای را از نهاد آدمی میزداید و بدینوسیله جانرا از انحراف بازداشته ، تا آدمی سوی زندگی پراج و پر قدرتی ره یاباورد و هر چیز جز نیروی ذوال ناپذیر الهی را نیک نگاهد خود قرار ندهد .

اسلام معتقد است که هیچکدام از اعمال و عبادت‌ها عادی نه ذاتاً صاحب سود داری هستند و نه از خود دارای امداد میباشد لذا سزاوارتر نیستند ، آن نیروی قاهری شایسته ترسیدن است که هر موجودی در زیر سلطه و اقتدار او تصرف او است و بهشت و پادشاهی با او است ، قرآن مجید به این حقیقت اشاره نموده ، می فرماید :

« قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَ الْأَبْصَارَ وَ مَنْ يَخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْأَمْرِ فَمَيْتًا وَ لَوْ أَنَّ قُلُوبَهُمْ أَفَلَاتُتَّقُونَ : ای رسول گرامی بگو کیست که از آسمان و زمین بشمار روزی میدهد ؟ و کیست که شما چشم و گوش عطا میکند ؟ کیست که از مرده زنده و از زنده مرده بر میانگیزد ؟ کیست که فرمانش جهان آفرینش را منظم میدارد ؟ خواهند گفت خدا . پس بگو چرا از خدا ترس نمی شوید (۱) »

از سوی دیگر چون بشر چشم امید به بسیاری از نعمتها و لذت‌ها و ناگواری و کامرانیهای جسمانی دوخته است ، لذا اسلام کسی را از بهره‌ها و لذت‌ها پاک و محروم ساخته و بانصراف از امور دنیا و امید دارد ، لیکن

۱ - سوره بقره آیه ۳۰

۲ - سوره عنکبوت آیه ۶۳

امید به ارزشهای معشوش و کاذب را بسوی آرزوها و ارزشهای واقعی و حقیقی بر میگردداند ، و به بشر هشدار میدهند که بهره‌های ناپایدار ، او را نخرید و بطوری غرق در شهوات و خواهشهای نفسانی نشود ، که از بهره‌های حقیقی و جاودان بازماند ؛ و در هر حال او را باین واقعیت سوق می‌دهد که همواره خشنودی و رضای ذات اقدس کبریائی را طلب کند .

وَ ان الدار الاخرة لهدی للحيوان لو كانوا يعلمون : در واقع زندگی حقیقی دوسری دیگر است اگر مردم بدانند . (۲)

در تعلیمات اسلامی تأکیداتی که در مورد ترس از خدا شده در حقیقت بازگشت آن به ترس از خداست . این نوع ترس نه تنها با سایر بیست بلکه منافض بسیار گسترده و فراوان و سراسر اعمال و کردار آدمی را در بر میگیرد ، بیم از عواقب ناگوار عمل سوء و حرم و احتیاط شخص میاورد ، غرائز با بخش و خشن را تحت کنترل دقیق در آورده و انسان را بیک موجود منظم و با انضباط تبدیل میسازد ، نهایتاً بدرگاه خداوند و رحمت بی انتهای ذات کبریائی داشتن بدون خوف و هراس ، مایه انجام تکلیف است و مقاسم بسیاری باز خواهد آورد .

شخصی که ناگوش فقط ملامت از امید بخدا و ترس است ، بی هیچ هراسی دست باز نکند هر عملی میزند با هم امیدوار بخدا است ، ممکن است سراسر

اصال و کردارش بی‌ثباتی فرورود و در عین حال ذره‌ای از امیدش گمست نکرده

باین علم وجود خوف در برابر خداوند به نهای عمل انسان متکی خواهد شد ، و به همین سبب در دستورات مذهبی تأکید گردیده که انسان بی‌یم و امید در حال نوسان باشد ، در عین امیدواری و رحمت پایان تا پذیرایی از تالیخ اعمال خود بماند بوده و در کردار خویش دچار غرور و وسوسه نشود .

بروز ترس بیرون نماند که بشر بر بسیاری از عوامل طبیعی بهست آورده می‌بوسته از آینده و شکست و بیماری و ناگامی در زندگی دچار وحشت بی‌گزار است ، ترسهای بی اساس و بیم از حوادث و مسائل مربوط بزرگی چه دنیایی یا نشاط و بیخبردی که دچار جمود و رکود ساخته ، و چه آراء اصلی و ابتکارات ارزنده‌ای را که در زیر خاکستر تراشی پنهان کرده است .

رسول اکرم (ص) فرمود : شوها فی الرجل شح هالک و رجین خالغ - شترین هشی که مسکن است در نهاد انسان جایگزین شود بکی بعل شرط و دیگری ترس و بیم خارج از حد است . (۳)

ترس بیجا عامل ریاکاری
ریا کاری و نطاهر ، انعکاسی از حالت ترس و هراس است که در مسیر شخص نهفته است ، شهامت آدمی را از اساساً نظر روز با نجات می‌بخشد و روحش را بحقیقت بیرون می‌دهد ، « و اللذی امر سن » میگوید : « نگذار احکام بنگردد دیگریم و شجاعت

۳ - نهج البلاغه ص ۳۸۲

۴ - فلسفه اجتماعی ص ۳۲۵

و استقامت را در وجود خود برانگیزیم ، ابتکار را باید در اوقات خوش و آرام زندگی خویش با حقیقت گزینی انجام دهیم ، باین مهیا توانی دروغین و این محبت کاذب لگام زبید ، دیگر بر عزم این مردم فریب خورده و ریکار که مخاطب ما هستند زندگی بکنید ، بآن یگوئید : من تاکنون باقید بحفظ ظاهر باشما زیسته‌ام ، اما از این پس بحقیقت تعلق دارم ، بدانید که در آینده از هیچ قانونی با این ترس قانون ازلی و ابدی اطاعت نخواهم کرد ، اگر شما بترسید همانگونه که هشتم مرادوست بدارید ما خوشحال تر خواهیم زیست و اگر نتوانید با هم آرزو میکنم روزی برسد که سزاوار محبت شما باشم .

باین امر معتقد خواهیم بود که آنچه در دوزخ است وجود است مقدس است ، و من آن کاری را که مایه شادی درون و تمایل قلب است با نهایت قدرت در روز روشن و شب تار انجام خواهیم داد ، اگر ما بیرو حقیقت باشیم سر انجام از زندان ریا نجات خواهیم یافت ، لابد خواهد گفت که چنین رویه‌ای پر دوستان ناگوار است ، بسی راست میگوئید ، اما من نمی توانم آزادی و قدرت خود را فدای حساسیت آنان کنم ، و انگیزی لحظاتی فراموش کند که همه مردم در زندگی تغافل می‌کنند ، و وقتی به قلدر و حقیقت مطلق کام نهادند بدرستی عقیده من معتقد خواهند شد و همین کار را خواهند کرد » (۴)

نست شهامت با استمداد ذاتی مانند نست اراده است بقابلیت ، چنانکه انسان هر اندازه قابلیت انجام

بقیه در صفحه ۶۷

و خلاصه اینکه فرزندان من که هم سن و سال آنها
هستند خصوصیات زندگی حضرت رضا (ع) را از
این نوآموزان مشهدی بهتر و بیشتر میدانند !
اوس پس اضافه کرد : ناچار شدم که با کمال تأسف
به آنها بگویم شما اولی نعمت خود را کم می شناسید!
در این موقع گفتگوهای دیگری درباره وضع
دینی این محیط میان او و مقام مزبور رد و بدل شد که از
اشربح آن خودداری می کنیم بهر حال مسلمانان با از
دست دادن این مرد بزرگ در حقیقت گوهر گرانبهای
را از دست دادند و پاسبان حقیقتی از او اجابت یاد بود
بسیار بر شکوه از طرف مسلمانان پاکستان و مسلمانان
مقیم لندن و بعضی از مراجع بزرگ شیعه تشکیل
افت (عاش سعیداً و مات سعیداً)

داد . تصادفاً یکی از روزگرمین شخصیت‌های سیاسی
ایران همان موقع بملاقات وی آمد که قبلاً سعید بلال
فاصله برسول گفته آبیخته به اعتراض بمیهماش
گفت :
و اخیراً که زیارت مشهد مقدس لابل شدم و از
آن زیارت سورتی از حیط ولدت روحانی بودم روزی
به دبستان رضوی که از بودجه آستان قدس اداره میشود
رقم و در کلاسها از نوآموزان امتحان دوس مذهبی
میکردم با کمال تأسف حس کردم که از «معلومات
مذهبی کافی» برخوردار نیستند و از آن گذشته وقتیکه
درباره شخصیت حضرت امام رضا (ع) از آنها
پرسشهایی کردم - احساس کردم از فرزندان خودم
که در هند تربیت شده اند در این زمینه عقب مانده اند -

بقیه از صفحه ۶۵

روائی پرفلردت و باشهامت میخواید تا بتوان گره
دشوارها را گشود ، کسیکه افکارش پیوسته در
معرض هجوم طوفان وحشت و کابوس بیم است
جهان در دیده اش تاریک و سهمگین خواهد بود ،
حالت بدبینی و ناامیدی از همین تاریکی تولید می-
شود ، و صبح درخشان عمر را تیره تر از شب دیجور
خواهد ساخت ، گسائیکه فاقد شهامت هستند
نمیدانند در طوفانهای مهیب زندگی بکجا پاننده
شوند ، و این خطر برای آنان وجود دارد که برای
رهائسی از نرج جانگاہ بیم و هراس بانجام عمل
انتحار مباردت و درزند .

علی (ع) فرمود: «لشدا اذ تذخر الرجال»: مردان
لایق و شایسته برای تحمل دشواریها ذخیره می شوند» (۵)
جهل و ناآگاهی بر خصوصیات زندگی یکی از
عواملی است که موجب شدت نگرانی و تبدیل آن
به یک بیم خطرناک می شود .

کارها را داشته باشد ، تا از اراده نیرومند
خوبیش استعداد نکند ؛ موفق به انجام آنها
نخواهد شد ، همچنین شخص نیز هوش و قوی
ادراک تا استدادش مترون بفعلایت و شهامت
باشد بهیچ هدف عالی و ارجمندی نخواهد رسید ،
یک فرد شجاع در برابر سختیها و دشواریها هیچگاه
از فرسودگی دم نمی زند ، و مصائب زندگی را که از آن
گریزی نیست با روح مردانگی تحمل می کند ،
بیچاره کسی است که آرزوهایش دراز و نیروی
شهامتش ناچیز باشد ، اندیشمندان بخوبی میدانند
که باید خود را از دایره آمال و خواستهها بیرون
کشند و سر حقه عمل نزدیک شد ؛ و گر نه ضعف و
سستی همیشه کارهای ممکن را در نظر شخص ؛
صورت امور امکان ناپدید می آورد .

قدس مسلم این است که با بیم و اضطراب نمیتوان
بحل مسائل زندگی موفق شد ، خاطری آسوده و